

אדמו"ר; ולאחרי ארבעים שנה מאז הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר יש
כבר גם "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁶;

כעת צריך רק להיות, שיפתחו את ה"לב לדעת", ויפקחו את
ה"עינים לראות", ויפתחו את ה"אזנים לשמוע", ועד"ז – לנצל את כל
רמ"ח האברים וש"ה הגידים הגשמיים – נוסף על לימוד התורה וקיום
המצוות בכלל (רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים⁷ וש"ה מצוות
לא תעשה כנגד ש"ה גידים⁸) – ללימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה
בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאינו, כולל – ללמוד בעניני
הגאולה, באופן שזה יפתח את הלב והעינים והאזנים – ושיבינו, יראו
וירגישו בפשטות ממש בגשמיות העולם – את הגאולה האמיתית
והשלימה בפועל ממש, וללמוד תורתו של משיח (פנימיות התורה)
באופן של ראי', שכל זה כבר ישנו מן המוכן, צריך רק לפקוח את
העינים ואז יראו זאת!

. . . גם מנהג ישראל אשר הולך ומתפשט בזמננו זה ללמוד עניני
גאולה ועניני משיח, כדי להתכונן ולהכין אחרים עוד יותר להגילוי של
הגאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

לזכות

הרה"ת ר' לוי יצחק שיחי' צייטלין
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום י"ב כסלו ה'תשפ"ה
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו

מרת חי' שרה שתחי' צייטלין

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויצא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שנת שבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

הענין שהזמן גרמא בדורנו זה ובזמננו זה – הגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, כפי שדובר פעמים רבות לאחרונה, שעתה כבר סיימו את כל הענינים וצריך רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש.

... על אחת כמה וכמה בדורנו זה ובזמננו זה – שע"פ סימני חז"ל (במסכת סנהדרין, במדרשים ובכ"מ) נמצאים כבר בשלב הגאולה ממש, וכמדובר כמה פעמים לאחרונה, שלאחר הריבוי המופלג של מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט לאחר עבודתם של רבותינו נשיאנו. . . עד לעבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – כבר סיימו את כל הבריורים,

כולל גם הבירור של "עשו הוא אדום"¹. . . הרי עשו כבר נתברר לגמרי, כפי שרואים זאת גם בהנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) של אוה"ע המתייחסים ל"עשו הוא אדום", בדרך מלכות של חסד (והנהגה זו מתפשטת גם בעוד מדינות, כפי שראו ורואים בפרט לאחרונה) –

הרי מובן, שעתה נמצאים כבר במצב בו הגוף הגשמי ואפילו גשמיות העולם כבר נתבררו ונזדככו לגמרי, והרי הם "כלי" מוכן לכל האורות והענינים הרוחניים, כולל ובעיקר – אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלימה.

... והדבר היחיד שחסר הוא – שיהודי יפקח את עיניו כדבעי, ויראה איך הכל כבר מוכן לגאולה! יש כבר את ה"שולחן ערוך", יש כבר את הלוייתן ושור הבר ויין המשומר³, ויהודים כבר יושבים סביב השולחן – "שולחן אביהם"⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), יחד עם משיח צדקנו (כפי שכתוב בספרים⁵ שבכל דור ודור ישנו "א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח"), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח

שמ"את אביך" לומדים שצריך לכבד את האה הגדול, הרי שכבוד האה הגדול וכבוד אב דבר אחד הם, כמו שאומר מהרח"ו⁷: "רוחא קדמאה דשביק בה", אצל הבן הבכור שורה רוח האב, ובכבוד הבן הבכור מכבדים גם את האב).

זהו גם פירוש מאמר הגמרא⁸: "שופרי" דיעקב מעין שופרי' דאדם הראשון", (שיופיו של יעקב אבינו היה בדומה ליופיו של אדם הראשון). אדם הראשון כלל בקרבו כל הנשמות עד סוף כל הדורות. לכן מה שעשה נוגע לכול. וכשהיתה לו ירידה על ידי חטא עץ הדעת, מיד נגרמה ירידה בכל הנשמות שהיו לאחר מכן. שלכן היו צדיקים ש"מתו בעטיו של נחש"⁹, שנסתלקו מן העולם רק בגלל חטא עץ הדעת של אדם הראשון. וכך גם יעקב, שהוא "מעין שופרי' דאדם הראשון", כלל בקרבו כל הנשמות שלאחריו, וכל מעשיו הטובים שעשה (כי "מדה טובה מרובה ממדת פורעניות"¹⁰) היו נוגעים לא לעצמו בלבד, כי אם לכל יוצאי חלציו, – "מתתו שלימה".

ב. מזה מובן, שכל פרטי המאורעות שהתורה מספרת על יעקב אבינו – נוסף לכך שכל סיפורי התורה אינם ח"ו סיפורי דברי הימים, אלא תורה היא מלשון הוראה¹¹, ובמיוחד סיפורי "מעשה אבות", שהם "סימן (והוראה) לבנים"¹² – הרי כל אותם הפרטים

א. יעקב אבינו נקרא "בחר שבאבות"¹. אחת השלמויות של יעקב אבינו לגבי האבות אברהם ויצחק היא: "אברהם – יצא ממנו ישמעאל" ו"יצחק – יצא ממנו עשו", היינו שמדריגות הקדושה שלהם לא הגיעו לכל צאצאיהם, היה גם "יצא ממנו", ישמעאל ועשו יצאו מהשייכות שלהם לאברהם ויצחק. אבל אצל יעקב היתה "מתתו שלימה"², כל בניו היו שלמים, כי לכולם הגיעה קדושתו של יעקב אבינו.

(אף שמעשה ראובן נקרא בתורה: "בלבל יצועי אביו", – כי אף ש"כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה" ולא נחשב שהגיע לכלל חטא, רק עשה זאת משום כיבוד אב, כמבואר בגמרא שם³, אבל כיון, שהתורה עצמה מביאה אפשרות לסברה כזו, שיש "אומר – ראובן חטא", יש בכך משום חסרון מסויים במדריגה הנעלית בה עמד ראובן, כמבואר ענין זה בכללות ובביאור בכמה מקומות בתורת החסידות החל מהבעש"ט⁴. אף על פי כן קיבל גם ראובן את כל הענינים מיעקב אבינו, ואדרבה, יותר מאחיו "יתר שאת ויתר עז"⁵, שלכן נקרא גם "בשעת הקלקלה" בשם "בכור יעקב". כפי שמבואר מפירוש מאמר רז"ל⁶: "כבד את אביך, לרבות אחיך הגדול" –

(1) ב"ר פ"ט, א. וראה חז"ל ק"ט, ב. קמ"ט, ב. ועוד.
 (2) ויק"ר פ"ט, ה. וראה ג"כ פסחים נ"א. א. ספרי דברים ו, ד. שם לב, ט.
 (3) שבת נ"ה, ב.
 (4) ראה יבמות קכ"א, ב (ע"פ וסביביו נשערה). נת' בקונטרס ומעין מט"ו. ולהעיר מתולדות יעקב יוסף ס"פ לך. ד"ה אם רוח המושל תרצה ובהקדמתו ע"ד אדמו"ר האמצעי והצ"צ.
 (5) בראשית מט, ג. וראה פרש"י וישלח לה, כג (ע"פ ב"ר שם). – והוא כדעת ר"א המודעי (ב"ר פצ"ה, ד).
 (6) חז"ל פג, א. סהמ"צ להרמב"ם שורש ב. וראה כתובות קג, א.

(7) לקוטי תורה להאר"ז פ' וירא (כ"ח רע"א). שער המצות ר"פ יתרו.
 (8) ב"מ פ"ד, א. חז"ל לה, ב. ובכ"מ.
 (9) שבת שם. ב"ב יז, א.
 (10) יומא ע"א, א.
 (11) חז"ל נג, ב.
 (12) ראה לק"ש ח"ג [המתורגם] ע' 11 הערה 6.

המשומר³, און אידן זיצן שוין באַם טיש – „שולחן אביהם“⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), צוזאַמען מיט משיח צדקנו (ווי עס שטייט אין ספרים⁵ אַז בכל דור איז דאָ „א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח“), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, און נאָך ארבעים שנה פון הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מען שוין אויך „לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“⁶;

איצטער דאַרף נאָר זיין, כאמור, אַז מ'זאָל אויפּעפענען דעם „לב לדעת“ און אויפּעפענען די „עינים לראות“ און אויפּעפענען די „אזנים לשמוע“, און עד"ז – אויסנוצן אַלע רמ"ח אברים און שס"ה גידים הגשמיים – נוסף אויף לימוד התורה וקיום המצוות בכלל (רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח אברים⁷ ושס"ה מל"ת כנגד שס"ה גידים⁸) – אויף לימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאינו, כולל – לערנען וועגן עניני גאולה, אין אַן אופן אַז דאָס זאָל אויפּעפענען דעם לב ועינים ואזנים – מ'זאָל פאַרשטיין, זען און הערן בפשטות ממש אין גשמיות העולם – די גאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, און לערנען תורתו של משיח (פנימיות התורה) באופן של רא"י, וואָס דאָס אַלץ איז שוין דאָ מן המוכן, מ'דאַרף נאָר אויפּעפענען די אויגן וועט מען עס זען!

. . . אויך דעם מנהג ישראל וואָס איז הולך ומתפשט בזמננו זה – צו לערנען עניני גאולה ועניני משיח, בכדי זיך און אַנדערע נאָכמער צוגרייטן צו דעם גילוי פון דער גאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

(משיחות ש"פ ויצא, ט' כסלו תשנ"ב)

(3) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג. ועוד.

(4) ברכות ג, סע"א.

(5) פ"י הברטנורא למגילת רות. וראה גם שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח

פאת השדה מע' האלף כלל ע'. ועוד.

(6) תבוא כט, ג.

(7) מכות כג, סע"ב.

(8) זח"א קע, ב.

אירעו בכל נשמות ישראל כפי שהיו כלולים בנשמתו של יעקב אבינו, ובמילא הרי הם גם ציוני־דרך ונתינת כח לנשמות לאחר שנתגלו בירידת הנשמה למטה, במדה רבה יותר מההוראה וסימן לבנים של מעשה האבות אברהם ויצחק.

ג. בפרשת ויצא מספרת התורה שיעקב הלך מארץ ישראל (באר שבע) לחרן אל לבן; ומיד בתחילת הליכתו "ויפגע במקום וגו'"; אחר כך מסופר איך שהגיע ללבן, על עבודתו אצלו עשרים שנה, נשואיו והעמדת השבטים; חזרתו מחרן לארץ ישראל, ואיך שבדרכו חזרה פגעו בו "מלאכי אלקים".

כאמור לעיל, (הרי) כל הפרטים הם הוראה וישנם אצל כל ישראל:

תפקידו של כל יהודי הוא לצאת מארץ ישראל, אהלי שם ועבר – ד' אמות של תורה, שהלימוד יביא לידי מעשה, ללכת ל"חרן"¹³, "חרון אף של מקום בעולם", כלומר לתוך ריתחת עניני עולם הזה ושם להתעסק עם "לבן הארמי" ולהוציא ממנו את ניצוצות הקדושה, ודוקא שם תהיה מטתו של היהודי שלימה.

וכשאדם נוהג כן, אין ההליכה לחרן ירידה אמיתית, אלא אדרבה, "ויפרץ האיש מאד מאד"¹⁴, ישנה הצלחה גדולה בין בגשמיות ובין ברוחניות, וכששב אחר כך לארץ ישראל, מתקיים בו – כהמשך הפסוק – "ויפגעו בו מלאכי אלקים".

וכפי שמדייק בזהר¹⁵: שכאשר יעקב יצא ללכת לחרן, לפני עבודתו בחרן ובטרם הוליד את השבטים – הרי אף שלמד הרבה תורה בבית עבר – נאמר בפסוק "ויפגעו במקום",

שהיה צריך ללכת ולחפש את ה"מקום", את גילוי האלקות, וגם אז הראו לו הגילוי רק בחלום. אבל לאחר שהיה בחרן ומילא שם את שליחותו, עבד שם, נישא וחזר עם השבטים, נאמר "ויפגעו בו מלאכי אלקים", שמלאכי אלקים עם הקב"ה כביכול¹⁶, חיפשו לפגוש אותו; ונוסף על זה, היה גילוי זה לא בחלום אלא בהקיץ (ואף שהמדרש מפרש¹⁷ ש"מלאכי אלקים" הכוונה לשרים רבוא או ק"כ רבוא מלאכים, הרי הזוהר, פנימיות התורה, מגלה את פנימיות הענין, שהקב"ה בעצמו נראה אליו).

כך הוא לגבי כל אחד מישראל: כל זמן שהוא בארץ ישראל, מסוגר בעניני הקדושה שלו עצמו, ועסוק רק עם עצמו בלבד, ככל שיהיה גדול, לא יוכל להגיע לדרגת ההתעלות שמשיג על ידי הליכתו ל"חרן", לפעול בעולם ולקרוב יהודים ולעשות יהודים. מיד בצאת היהודי מארץ ישראל לפעול בעולם, עם עוד יהודים, נותנים לו כח מלמעלה, שזהו "ויפגעו במקום", שיוכל למלאות שליחותו. ולאחר שמסיים את שליחותו, הוא ממשיך על ידי עבודתו אור נעלה יותר – את האתערותא דלעילא הנעלית¹⁸ הבאה אחר האתערותא דלתתא – "ויפגעו בו מלאכי אלקים".

(משיחות ג' מרחשוון, תשכ"א)

ד. זוהי ההוראה מהתוכן הכללי של הפרשה. אך, כאמור לעיל, גם הפרטים שארעו עם יעקב אבינו בדרכו לחרן וכן המאורעות בעת היותו בחרן, נוגעים לנו בעבודה¹⁹.

על הפסוק "וישכב במקום ההוא" אומר

(16) ראה זח"ג רצח, א.

(17) ב"ר ס"פ ויצא.

(18) ראה לקוטי שה"ש כב, ב ואילך.

(19) ראה ג"כ לקוטי שיחות ח"א פ' ויצא.

(13) רש"י ס"פ נח וראה זח"א קמו, א.

(14) ראה לקוטי ר"פ שלח. תנ"ח ד"ה וישלח יעקב ס"ד.

(15) ח"א קסה, א.

המדרש²⁰: "כאן שכב, אבל כל י"ד שנה שהי' טמון בבית עבר לא שכב. פירוש נוסף יש במדרש: "כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב", כמו שנאמר בפסוק: "ותדד שנתי מעיני". ועוד יותר – לא שכב. לכאורה אינו מובן: בבית עבר אמנם לא ישן יעקב משום שלמד שם תורה; אבל מדוע מסר נפשו כל כך^{20*} ולא שכב לישון כל עשרים שנה שהיה בבית לבן?

אלא שלפי המבואר לעיל, יובן גם פרט זה. הליכתו לחרן ושהייתו שם היו כדי לפעול בעולם, לברר את ניצוצות הקדושה שהיו אצל לבן. ולכן "לא שכב" כל זמן היותו שם, כי היה לו להיות תמיד ער להתגבר על לבן הארמי, שהתנגד לעבודת הביוררים של יעקב אבינו.

לבן טען כלפי יעקב אבינו, ויורשיו שבכל דור טוענים כלפי צאצאי יעקב: אתה שזקן הנך, התנהג כרצונך; אתה בין כך מהדור הישן, הנך יכול לישב וללמוד תורה ימים ולילות, אבל מה רצונך מהילדים? הם הרי שייכים לזמן מודרני – "הבנות בנתי והבנים בני", (בני לבן); הם הרי ילדים צעירים ומדוע לקלקלם, שלא יוכלו להתאים עצמם לעולם: רצונך ללמוד עמם יהדות – מהיכי תיתי, אך עשה זאת בצורה מודרנית, במיתודות חדישות, אל תהפוך אותם לבטלנים!

כן היתה גם טענתו "הוצאן צאני": במה שקשור ללימוד התורה והתפילה שלך אינני מתערב, אבל בעניני עסק הרי – "הוצאן צאני" – עליך להתנהג בדרכי, בדרכי לבן הארמי; כי כדי להרויח ממסחר אין צריך להתחשב עם איסורים של רמאות, השגת גבול וכיו"ב.

(20 ב"ר פס"ה, יא.

^{20*} ראה ב"מ (צג, ב) נטירתא יתרתא. ואפילו לפס"ד השו"ע (ח"מ ס' טג, ס"א) דלא כרבה, הרי לא מחוייב ב"לא שכב". וראה קו"א להל' נזקי גוי"נ לאדה"ז סק"ב.

בהנהגות במסחר על פי תורה קשה "לעשות חיים".

ולכן מסר יעקב את נפשו, "ותדד שנתי מעיני" ויותר מכן שכלל לא שכב, לא רק על ענינים רוחניים כלימוד התורה בבית עבר, אלא גם על ענינים עליהם אמר לבן "הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני"; גם על דברים שלבן עלול היה לחשוב כי הם שייכים לו עבד יעקב עד כדי מסירות נפש, – כמו שאמר: "עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותי ושש שנים בצאנך", – כדי שכל זה יהיה על פי תורה, ועל ידי כך לברר את ניצוצות הקדושה הנמצאים ברשות לבן, ולהמשיך אלקות גם בדברים הגשמיים.

ה. על פי זה יובן גם המשך דברי המדרש: "ומה היה אומר" (יעקב בעת שלא שכב בבית לבן?) משיב על זה המדרש: "ט"ז שיר המעלות שבספר תהלים" כמו שכתוב: "שיר המעלות וגו' יאמר נא ישראל", "ישראל" משמעותו "ישראל סבא", יעקב אבינו. דעה נוספת יש במדרש: "כל ספר תהלים היה אומר" כמו שכתוב: "זאתה קדוש יושב תהלות ישראל", "ישראל סבא", יעקב אבינו, היה אומר תהלות להקב"ה.

לכאורה, מהי שאלת המדרש "מה היה אומר", מה עשה בלילות – הרי היה עסוק בשמירת צאן לבן? אלא ודאי, שלא מסר יעקב את נפשו כדי לשמור את צאן לבן, כי אם עשה זאת כדי לברר את ניצוצות הקדושה הנמצאים אצל לבן. ועל כך שואל המדרש: באיזה כוחות ביצע את עבודת הביוררים, עד שלא זו בלבד שהענינים הנחותים של לבן הארמי לא פעלו בו ירידה, אלא אדרבה, הוא העלה אותם לקדושה? ועל זה משיב המדרש, שאמר "שיר המעלות וגו' מאין יבא עזרי", הוא חש, בכוחות עצמו אין אפשרות לפעול ורק "מאין" על ידי התבטלות גמורה – "יבוא עזרי", כיון

ג.

דעם ענין שהזמן גרמא בדורנו זה ובזמננו זה – די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ווי גערעדט מערערע מאָל לאחרונה, אַז איצט האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע ענינים און מ'דאַרף נאָר מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממש.

. . . על אחת כמה וכמה בדורנו זה ובזמננו זה – וואָס לויט די סימנים אין חז"ל (אין מס' סנהדרין, אין מדרשים ובכ"מ) האַלט מען שוין באַ דער גאולה ממש,

וכמדובר כמ"פ לאחרונה, אַז נאָך דעם ריבוי מופלג פון מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט נאָך דער עבודה פון רבותינו נשיאנו . . . ביז די עבודה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע בירורים,

כולל אויך – דעם בירור פון "עשו הוא אדום"¹ . . . איז עשו שוין אינגאַנצן נתברר געוואָרן, ווי מ'זעט עס אויך אין דער הנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) פון די אוה"ע וואָס שטאַמען פון "עשו הוא אדום", בדרך מלכות של חסד (און אַזוי ווערט נתפשט די הנהגה אין נאָך מדינות, ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בפרט לאחרונה) –

איז דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז איצטער האַלט מען שוין באַ דעם מצב אַז דער גוף הגשמי און אפילו גשמיות העולם איז שוין אינגאַנצן נתברר ונודרך געוואָרן, און איז אַ "כלי" מוכן אויף אַלע אורות וענינים רוחניים, כולל ובעיקר – אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלימה,

. . . און די איינציקע זאַך וואָס פעלט איז – אַז אַ איד זאָל אויפגעפּענען זיינע אויגן כדבעי, וועט ער זען ווי אַלץ איז שוין גרייט צו דער גאולה! מ'האָט שוין דעם "שולחן ערוך", מ'האָט שוין דעם לויטן ושור הבר ויין

(1) וישלח לו, א.

(2) זח"ג לר, ב. הובא ונת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריט ואילך.

הוספה בשורת הגאולה

ז.

„ובאותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה“ . . ומעין זה גם ברגעי הגלות האחרונים – שגם כאשר „מלכיות מתגרות כו“, „מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים“, נמצאים בניי במעמד ומצב של מנוחה ושלום, כיון שהקב"ה אומר להם „בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . הגיע זמן גאולתכם“, והמלך המשיח – גואלן של ישראל – „עומד על גג בית המקדש . . ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“²².

(משיחות ש"פ ויצא, ד' כסלו תנש"א)

ששם מבטחו רק בה, „עזרי מעם ה“ – וזה העניק לו את הכחות לברר את הניצוצות שהיו אצל לבן, כיון שגילה בעבודתו שהקב"ה הוא „עושה שמים וארץ“, הוא בעל הבית והנותן כח בין לעניני שמים (תורה, שלמד בבית עבר), ובין בעניני „ארץ“, בענינים הנחותים של חרן (חרון אף של מקום בעולם), בעולמו של לבן הארמי.

1. ומפרטי הסיפור של יעקב אבינו יש לנו גם הוראה עבורנו, שכדי שיהיה אפשר לעסוק עם העולם צריך שימת לב כפולה: א) בטרם הולכים לחרן צריך קודם להמצא כליל בד' אמות של תורה ותפילה ולא לבוא במגע כלל עם העולם, כמו שיעקב אבינו היה בבית עבר – תורה, ו"ויפגע במקום" – כפירוש חו"ל²¹ שזוהי תפילה; ב) גם כשנמצאים בחרן ועובדים אצל לבן, צריכים להיות עסוקים בעבודת הבורא, כמו אמירת תהלים וכיו"ב²². ואז ישנו העזר מהקב"ה למלא את השליחות לשמה הביאה ההשגחה העליונה לחרן.

גם בחייו היום יומיים צריכים להיות אצל יהודי אותם ענינים: בתחילת היום, לפני שהולך לעסקיו, צריך להקדיש משך זמן לתפילה ולתורה. לאחר קומו משנתו צריך כל יהודי ראשית דבר להתפלל; לאחר התפילה יש לקבוע לימוד שיעור בתורה²³. ורק כשהוא

21) ברכות כו, ב וש"נ.

22) ראה קובץ מכתבים ע' 202, נדפס בסוף תהלים אהל יוסף יצחק. היום יום" ט' אדר.

23) ראה שו"ע אדמו"ר סי' קנה סעי' א: לקבוע אותה מיד אחר התפלה.

– ואין להקשות ממה שיעקב התחיל באהלה של עבר (תורה) ואח"כ ויפגע במקום (תפלה), כי הטעם שצריך להקדים תפלה לתורה מבואר בלקו"ת פ' ברכה (צו, סעי' ב) שלימוד התורה שקודם התפלה היא רק מבחי' נובלות חכמה של מעלה, וע"י קרימת היהודים שבתפלה נמשך בתורה גילוי חכמה של מעלה ממש ולא נובלות לבד. ומהו מובן, שהתועלת שבקרימת תפלה לתורה היא לאחר מ"ת דוקא: בין מצד תורה, שרק במ"ת ניתן הכח להמשיך שמן תורק ולא רק ריחות, (ראה שהש"ר פ"א ע"פ לריח שמנדך) בין

שיחות

ויצא

לקוטי

ספוג בתפילה ותורה, רשאי הוא להתעסק בעסקיו. וגם אז, צריך להיות רק „יגיע כפין“²⁴ שרק „כפיו“ (הכוחות החיצוניים) יהיו שקועים בזה, אבל הראש צריך להיות עסוק בפרק משניות, פרק תניא, באמירת פרק תהילים וכיו"ב. יתרה מזו: גם בהיותו בעולם צריך להיות ניכר בעסקיו ובעבודתו עצמה שהוא שונה מהסובבים אותו – „ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה“, יהודי צריך להיות תמיד נבדל ומצויין בסביבתו בהנהגתו הקדושה בכל מעשיו – „בכל דרכיך דעו“.

ז. בעיקר צריכה להיות ניכרת ההנהגה המיוחדת של קדושה בחינוך הבנים והבנות, ובקביעת אורח-חיי הבית. לא זו בלבד שביתו מתנהל באופן שונה לגמרי מבית של אינו-יהודי, להבדיל, כי אם אפילו בדרגת קדושה נעלית יותר מהנהגת הבית של אותם יהודים, שומרי תורה ומצוה, שאצלם הנחות העולם²⁵ תופסים מקום חשוב; אצלו קובעת לגבי כל עניני הבית רק דעת תורה – יהדות וקדושה.

וגם זה אנו לומדים ממעשה אבות, מהנהגת בית יעקב. התורה מספרת: „וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה“, ומפרש רש"י: „להגיד שבתן של שבטים, שעת הקציר

מצד תפלה, שרק במ"ת ביטל הגזירה תחתונים לא יעלו למעלה (ראה שמ"ר פי"ב, ג), משא"כ בומן האבות * ,דהעבודה עולה רק עד שרש הנבראים. והנה לכאורה אפ"ל יותר מזה, דאדרבה יש מעלה בתורה של האבות (ובפרט יעקב – קו התורה) על תפלתן (וגם בתורתן שקודם התפלה) שה"ז עכ"פ ריחות מהעליון.

– אלא דלכאורה מוכח לא כן, ממה שאבות תקנו תפלות דוקא, ועד כדי כך אשר תפלות (גם שלאחר מ"ת) אבות תקנים (ברכות כו, ב), ונק' מפני כך דברי תורה (תענית כה, א). ואכ"מ.

24) ראה בארוכה לקוטי שיחות ח"א פ' ויקהל.

25) ראה סמ"ע חו"מ סי' ג סקי"ג.

(* ראה בכ"ז ד"ה אמרת ה' צדופה (ס' המאמרים – קונט' ע' שגב).

היה ולא פשט ידו בגזל להביא חטים ושעורים, אלא דבר ההפקר שאין אדם מקפיד בו".

מכך שרש"י אומר "להגיד שבתן של שבטים", מובן שבסביבתם לא היה מי שהתנהג כן. אבל ידעו השבטים שהנהגתם צריכה להיות שונה, הם צריכים להתנהג בכל פרט באופן של תורה וקדושה. כך הנהיג יעקב בביתו, שבתו שונה משל כולם.

אין צריך ללכת בעקבות רוח הזמן. והדבר צריך שיהיה באופן כה בולט, שהילדים ידעו שאביהם ואמם שונים מכולם: נשים אחרות אינן לבושות בגדים צנועים בהידור, אך אמם לבושה בתכלית הצניעות; אבות אחרים אינם נוהרים שלא להונות אחרים במסחרם, אך אביהם אינו להוט להונות, ונושא ונותן באמונה וכיו"ב.

אפילו כשהילד קטן ואינו מסוגל להשיג את משמעותה של תורה וקדושה, יכול הוא כבר או לחוש כי ביתו נבדל מבתים אחרים – "ונפלינו". במילא לא ימשך אחר ילדים אחרים; אלא אדרבה, כשרואה שילדים אחרים אינם מתנהגים כראוי, אינם נוהרים בגזל ונוטלים משדות זרים לא רק דודאי־הפקר, זה עצמו הוכחה ברורה אצלו שהוא לא ינהג כן ואין לו להתיידיד עמם.

מהנהגה כזו גדל שבט־ראובן וגם שבט יששכר (שנולד על ידי מעשה ראובן במציאת הדודאים), שמראובן ויששכר יצאו ראשי סנהדראות²⁶ ועמודי הוראה²⁷.

היינו, כאשר מחנכים ילד יהודי כשהוא עדיין צעיר ביותר שידע שהוא שונה מכל שאר ילדי העולם, הרי גם מאוחר יותר, לכשיתבגר, אינו לומד מאחרים בני גילו, כי אם הולך – כאביו יעקב – ללמוד את תורת הקב"ה בלבד,

(26 ראה רש"י ר"פ קרח.

(27 ראה יומא כו, א. ד"ה ביום השני תרכ"ז.

ודברת במ עך שאפילו דבריו הרגילים הם רק בדברי תורה²⁸; וכאשר, כיעקב אבינו, הוא גדל ונושא אשה, ויוצא לעולם, מקים משפחה ונוטל "רחיים על צוארו", את עול הפרנסה – גם אז יש לו קביעות עתים ללימוד תורה בכל יום, וכאשר הוא עסוק בעניניו הגשמיים הוא אומר "שיר המעלות", וסמוך ובטוח לגמרי בקב"ה, וממילא כל הנהגת העסק שלו היא רק על פי תורה.

הנהגה כזו מביאה לאדם שפע ברכה והצלחה גם בגשמיות, כפי שכתוב ביעקב אבינו: "ויפרץ האיש מאד מאד", שהצליח מאד אפילו בגשמיות, כסיום הפסוק שם "ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים".

(מלוקט משיחת ש"פ וישב תשי"א.

שמח"ת תשט"ו)

ח. בזה יובן גם ענין הגל והמצבה שהקימו יעקב ולבן, לסימן שאחד מהם לא יחצה את הגבול לעבר השני. פירוש הדבר: אף שלצורך עבודת הבריורים הרי צריך יעקב ללכת אל לבן לחרון^{28*}, כדי להוציא את ניצוצות הקדושה, הרי, יחד עם זה צריך להיות גם "גל", שיבדילו מלבן, שידע שמלבד עבודת הבריורים אין לו כל שייכות ללבן. הוא אמנם עסוק עם (עניני) העולם, אבל בעת מעשה גופא הוא מסוייג מחומריות העולם. ואז בטוח הוא שלא ילך לאיבוד בעולם, אצל לבן, כי אם אדרבה, הוא עושה את העולם כלי לאלקות: "ויצל אלקים את מקנה אביכם ויתן לי".

ט. הכח להצבת הגל²⁹, לפעול בעולם

(28 ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ס"ה"ז.

(28* ראה ב"ר פע"ה, טו: עד הגל גו' לרעה אין עתה עובר אבל אתה עובר לפרגמטיא.

(29 שזוהו ג"כ מה שהכתוב עד הגל הזה מרמו לל"ג בעומר, כי ל"ג בעומר הוא מ"ת דפנימיות התורה (סד"ה וספרתם תרס"ז).

ובשעת מעשה גופא להינזר מחומריות העולם, ואדרבה, לעשות מהעולם כלי לאלקות, בא במיוחד על ידי לימוד פנימיות התורה. כי פנימיות התורה מביאה לידי הבנה והכרה ש"אין עוד מלבדו" שכל מציאות העולם היא אלקות.

ולכן גם ה"פצו מעינותיך חוצה"^{29*}, פרסום והפצת פנימיות התורה, יביא לכך

(29* לשון מענה המשיח להבעש"ט שאז יבוא. וראה להלן פ' שופטים סעף ז ובהערות לשם.

ש"אתי מר"³⁰, לביאת המשיח, כי פעולתה של ביאת המשיח תהיה, לא ביטול העולם, אלא שהעולם הגשמי עצמו יהיה כלי לאלקות, דירה בתחתונים, "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר", שהבשר הגשמי יראה אלקות.

(משיחת ל"ג בעומר תש"י)

(30 אגה"ק הידועה של הבעש"ט (נדפסה בגני נסתרות אור ישראל ע' כב. ובהקדמה לספר ליקוטי אמרים לה"מ ממעורייטש).

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויהי'ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד